

Ensenyament obert

Reflexions i ajudes per “Aprendre a nedar a l’oceà digital”

Àrea de Planificació de Sistemes d’Informació (APSI)

Ponents

Joaquim Campuzano

Juan Antonio Martínez

Erika Constantino

Índex general

Al voltant de Coursera

Marc DigComp

Ensenyament obert: reflexions

01 Al voltant de Coursera

Índex

La UAB a Coursera

Coursera a la UAB

Coursera: Teaching Center

La UAB a Coursera

La UAB a Coursera

coursera.org

Plataforma nord americana de cursos
MOOC (**Massive Open Online Course**)

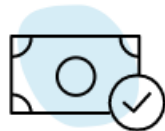
2012 - Daphne Koller i Andrew Ng
(Stanford)

World-class

Affordable

Flexible

Job-relevant

<https://about.coursera.org/how-coursera-works/>

Cursos individuals
Programes especialitzats
Degrees
Certificats professionals
Certificats de *MasterTrack*TM

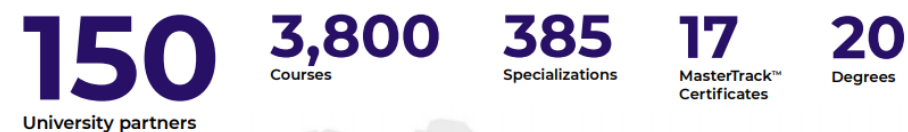
Cursos: **majoritàriament gratuïts**
(certificació no)

Resta de programes: subscripció, prova
gratuïta de 7 dies...

La UAB a Coursera

Coursera en dades

Coursera
Impact Report
2020

I més

I més

La UAB a Coursera

Coursera-UAB. Una mica d'història

2013

- **Març** - Signatura del conveni Coursera – UAB
(Vicerectorat de Qualitat, Docència i Ocupabilitat – APSI)
- **Setembre** – publicació dels primers cursos

Egiptologia

Pre-Calculus

La UAB a Coursera

Coursera-UAB. Una mica d'història

2013 - 2017

Vicerectorat de Qualitat, Docència i Ocupabilitat

APSI: planificació futurs MOOCs, assessorament i suport al professorat, implementació, suport tècnic

2017 - actualitat

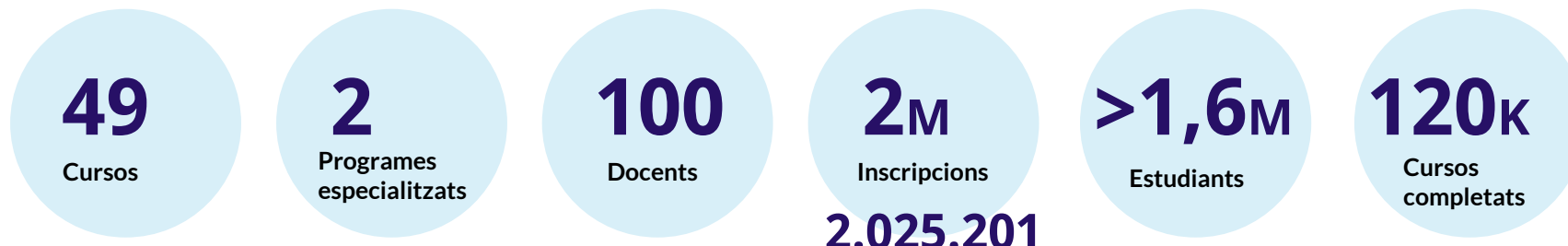
Escola de Postgrau

APSI

La UAB a Coursera

coursera.org/uab

**El programa
en dades**
(1.03.2021)

366.329

Primeros
Auxilios
Psicológicos

136.947

Cómo hablar
bien en público

129.162

Competencias
digitales.
Herramientas de
ofimática
(Microsoft Word,
Excel, Power
Point)

125.946

Humanidades
digitales

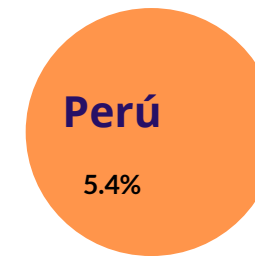
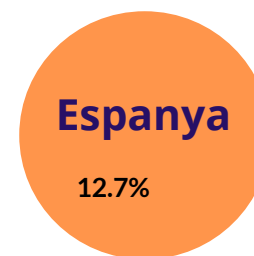
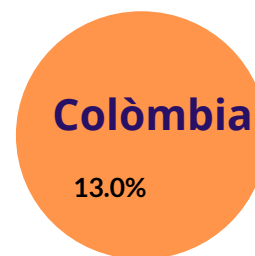
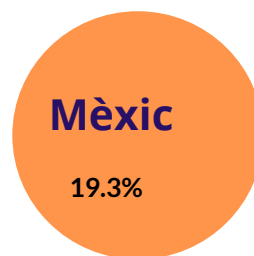
90.992

Corrección,
estilo y
variaciones de la
lengua española

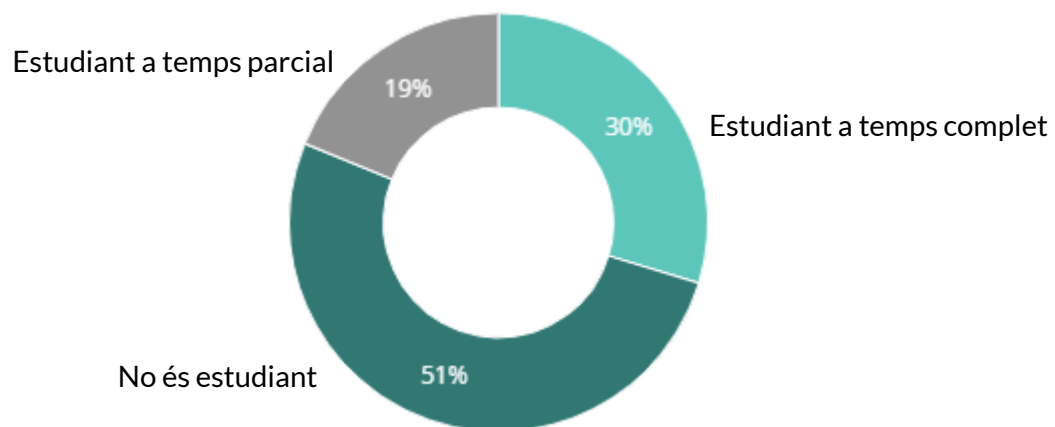
La UAB a Coursera

coursera.org/uab

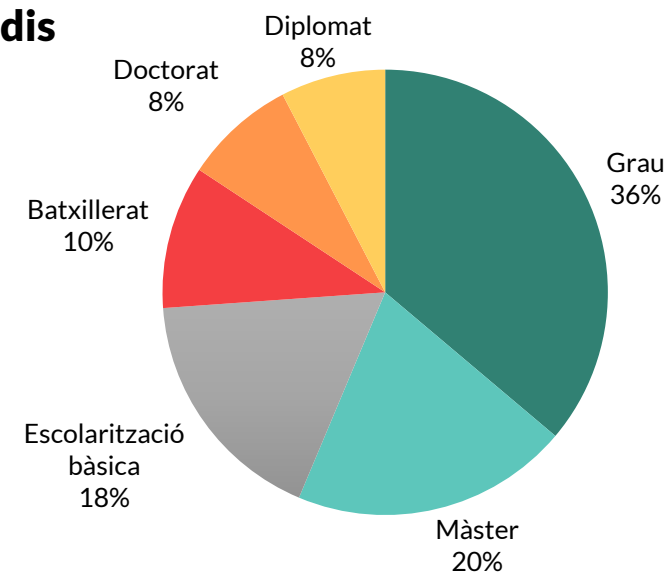
**El programa
en dades**
(1.03.2021)

Situació laboral

Nivell d'estudis

La UAB a Coursera

coursera.org/uab

El programa en dades

(1.03.2021)

La UAB a Coursera

coursera.org/uab

**Com es pot
crear i
publicar un
MOOC?**

- ① Convocatòria de l'equip MOOC
- ② En la darrera convocatòria: PDI o PAS podia proposar un MOOC
- ③ Selecció de cursos
- ④ Ajut de l'equip MOOC en la producció audiovisual
Suport en el disseny i creació del MOOC
- ⑤ Publicació a Coursera en la data acordada

Coursera a la UAB

Coursera a la UAB

Coursera for Campus (Coursera per a la UAB)

Alguna informació

- Inici programa **març 2020**
- Gratuïtat en els certificats de **tots els MOOCs creats a la UAB**
- Accés amb les adreces institucionals (**e-campus.uab.cat** o **uab.cat**)
- Algunes **dades (1.03.2021)**

2776

Participants*

* Persones donades d'alta

1639

Inscrits/es*

* Persones que s'han inscrit a un curs com a mínim

3100

Inscripcions

735

Cursos completats

Coursera a la UAB

Coursera for Campus for free

Alguna informació

- ➔ Inici programa **març 2020** – Finalització **30 abril 2021**
- ➔ Gratuïtat en els certificats de **tots els MOOCs del catàleg de Coursera**
- ➔ Accés amb les adreces institucionals (**e-campus.uab.cat** o **uab.cat**)
- ➔ Algunes **dades (1.03.2021)**

853

Participants*

* Persones donades d'alta

584

Inscrits/es*

* Persones que s'han inscrit a un curs com a mínim

3524

Inscripcions

927

Cursos completats

Teaching Center

Coursera Teaching Center

<https://www.coursera.org/teaching-center/>

coursera

Teaching Center

Coursera for Campus

Home

Teaching Online

Blended Learning

Resources for Partners

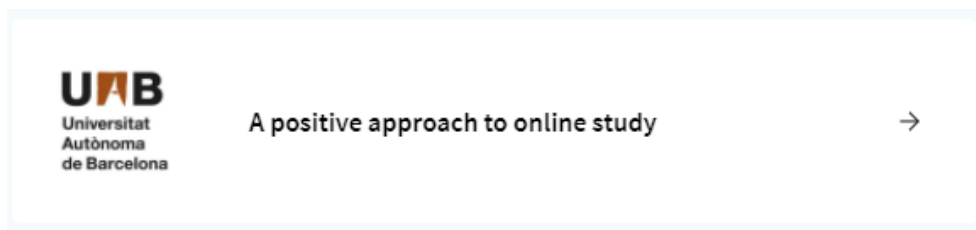
Finals **2020**

Recull de recursos de diferents universitats sobre ensenyament obert (bones pràctiques, guies...)

Accés **obert**

UAB Universitat Autònoma de Barcelona

Home

Teaching Online

Blended Learning

Resources for Partners

Create an inclusive and equitable online learning environment

Get strategies and resources from leading educators to create a welcoming online learning environment.

Stanford
ONLINE

10 strategies for creating inclusive & equitable online learning environments

Inclusive teaching resources and strategies

ILLINOIS

Diversity and creating an inclusive classroom

Teaching with a focus on inclusivity

How to create a safe, inclusive, classroom environment

Blended language learning: Design and practice for teachers

Show More +

Vídeo [Els MOOCs a la UAB. La visió del professorat](https://bit.ly/3uli5q4) (2016)

(<https://bit.ly/3uli5q4>)

Què hem vist?

- Una mica d'història de Coursera i els MOOCs de la UAB
- La UAB a dins de Coursera
- El programa “Coursera a la UAB”
- El Centre de recursos d'ensenyament obert de Coursera

02 Marc DigComp

Competències digitals per a la ciutadania

Índex

Competència digital i DigComp. Què és?

Continguts de DigComp

**MOOC sobre Competències digitals a la
UAB**

Competència digital i DigComp. Què és ?

Competència digital i DigComp

Competència digital

La competència digital és la capacitat d'utilitzar les tecnologies de la informació i de la comunicació en les tasques de la vida quotidiana, a l'escola, a la feina o al lleure.

- el seu contrari és l'**analfabetisme digital**.
- es considera com una de les **capacitats bàsiques** (a més de llegir, escriure i matemàtica) i transversal, és a dir una habilitat necessària en qualsevol altra matèria que s'ensenya a l'escola, i més tard a tot arreu en quasi totes les activitats de la vida quotidiana per a tota persona que vulgui interactuar amb normalitat a la societat actual.

Marc DigComp

DigComp és un marc de referència que descriu què significa ser competent digitalment.

- Es pot utilitzar a través de sectors, disciplines i sistemes per permetre a les persones desenvolupar competències digitals.

Competència digital i DigComp

Marc DigComp

- Exposa les **21 competències** necessàries per ser digitalment competents, distribuïdes en **5 àmbits / eixos**, i les assigna en **8 nivells de competència**, des de els nivells més bàsics als més avançats.
- Ser competent digitalment és més que poder utilitzar el dispositiu més recent o programari.
- La competència digital és una competència transversal clau que significa ser capaç d'utilitzar les tecnologies digitals d'una manera crítica, col·laborativa i creativa.
- DigComp admet aquesta comprensió completa de competència digital, incloent qüestions com l'emmagatzematge d'informació, la identitat digital, el desenvolupament de contingut digital i el comportament en línia, en la vida quotidiana, com ara en el treball, en el comerç electrònic o participant en la societat.

Continguts de DigComp

Àrees DigComp 2.0

Veure infografia [DigComp REBIUN](#)

Marc DigComp

5 àrees, 21 competències, 8 nivells

Recomanació del Consell de la UE de 22 de maig de 2018 sobre competències clau per a l'aprenentatge permanent. La competència digital inclou:

- **Informació i tractament de dades:** navegar, cercar, analitzar i seleccionar continguts digitals adequats i saber-los gestionar.
- **Comunicació i col·laboració online:** interactuar i compartir continguts amb altres persones, mantenir la identitat digital.
- **Creació de contingut digital:** desenvolupar i editar nova informació coneixent els drets d'autor i llicències, etc.
- **Seguretat a la xarxa:** protecció de dades personals i privacitat, preservació de dispositius, de la salut i el medi ambient, etc.
- **Resolució de problemes:** afrontar problemes tècnics, identificar necessitats i vies de solució, superar mancances formatives, etc.

Àrees DigComp 2.0

A la [guia Ikanos – DigComp](#) i al document [Marco de competència digital para estudiantes de grado \(REBIUN-CRUE\)](#) trobarem una fitxa descriptiva de cadascuna de les competències, amb la seva definició i el detall dels 8 nivells de competència

Ikanos DigComp Label Guide: Guía para la catalogación DigComp de recursos formativos en competencias digitales

Competencia A1C1		Área 1. Información y alfabetización de datos		Competencia 1.1 Navegación, búsqueda y filtrado de datos, información y contenido digital:			
Definición de la competencia		Articular las necesidades de información, buscar datos, información y contenido en entornos digitales, Acceder a los datos, información y contenido y navegar entre ellos. Crear y actualizar estrategias de búsqueda personal.					
DigComp1 BÁSICO ★		DigComp1 INTERMEDIO ★★		DigComp1 AVANZADO ★★★			
<p>Puedo hacer algunas búsquedas en línea a través de motores de búsqueda.</p> <ul style="list-style-type: none">Entiende cómo se genera, gestiona y se hace disponible la informaciónAjusta las búsquedas según los resultadosPuede seguir la información presentada en hipervínculos y formas no linealesEstá motivado para buscar información de diferentes aspectos de su vida <p>Sé que los diferentes motores de búsqueda pueden proporcionar diferentes resultados.</p> <ul style="list-style-type: none">Es consciente de los diferentes motores de búsquedaEs curioso acerca de los sistemas de información y su funcionamiento		<p>Puedo navegar por Internet para obtener información y puedo buscar información en línea.</p> <ul style="list-style-type: none">Entiende cómo la información se puede encontrar en diferentes dispositivos y medios de comunicaciónValora los aspectos positivos de las tecnologías para la recuperación de la información <p>Puedo seleccionar la información adecuada que encuentro.</p> <ul style="list-style-type: none">Entiende los principios de indexaciónEs capaz de buscar palabras que limitan el número de resultadosTiene habilidades estratégicas de información para actividades orientadas a objetivos		<p>Entiende cuáles de los motores de búsqueda y bases de datos responden mejor a sus propias necesidades de información</p> <ul style="list-style-type: none">Entiende cómo funciona el mecanismo de los feeds RSSPuede utilizar filtros y agentesPuede modificar las búsquedas de información en función de cómo se han construido los algoritmos <p>Puedo filtrar y controlar la información que recibo.</p> <ul style="list-style-type: none">Entiende cómo los motores de búsqueda clasifican la informaciónPuede refinar las búsquedas de información y selecciona vocabulario específico controlado para la herramienta de búsquedaEs capaz de adaptar las estrategias de búsqueda según un motor de búsqueda, una aplicación o un dispositivo específico <p>Sé a quién seguir en los sitios para compartir información on line (por ejemplo, micro-blogging).</p> <ul style="list-style-type: none">Tiene una actitud proactiva hacia la búsqueda de información			
DigComp2 BÁSICO A1 ★	DigComp2 BÁSICO A2 ★★	DigComp2 INTERMEDIO B1 ★★	DigComp2 INTERMEDIO B2 ★★	DigComp2 AVANZADO C1 ★★★	DigComp2 AVANZADO C2 ★★★		
Con ayuda de otros puedo:	A nivel básico y guiado con cierta autonomía, puedo:	Por mi cuenta y resolviendo algunos problemas genéricos relacionados, puedo:	De forma independiente, de acuerdo a mis propias necesidades y resolviendo problemas específicos relacionados, puedo:	Incluyendo el apoyo a otros, puedo:	A nivel avanzado y adaptado a mis propias necesidades, las de los demás y la complejidad del contexto, puedo:		
<ul style="list-style-type: none">Identificar mis necesidades de información,Encontrar datos, información y contenidos a través de una búsqueda simple en entornos digitales,Encontrar cómo acceder a estos datos, información y contenidos y navegar entre ellos.Identificar estrategias personales simples de búsqueda.		<ul style="list-style-type: none">Explicar mis necesidades de información,Realizar algunas búsquedas para encontrar datos, información y contenido en entornos digitales,Explicar cómo acceder a ellos y navegar entre ellos.Explicar algunas estrategias de búsqueda personales.		<ul style="list-style-type: none">Ilustrar necesidades específicas de información,Organizar la búsqueda de datos, información y contenidos específicos en entornos digitales,Describe cómo acceder a estos datos, información y contenidos específicos y navegue entre ellos.Organizar estrategias personales específicas de búsqueda.		<ul style="list-style-type: none">Aplicar las necesidades de información,Aplicar búsquedas para obtener datos, información y contenidos en entornos digitales,Mostrar cómo acceder a estos datos, información y contenidos y navegar entre ellos.Proponer estrategias de información personal.	
DigComp2 ESPECIALIZADO D1 ★★ ★		DigComp2 ESPECIALIZADO D2 ★★ ★ ★					
En un nivel altamente especializado, puedo		En el nivel más avanzado y especializado, puedo					
<ul style="list-style-type: none">Crear soluciones a problemas especiales relacionados con la navegación, búsqueda y filtrado de datos, información y contenidos digitales.Integrar mis conocimientos para contribuir a la práctica profesional y el conocimiento y guiar a otros en la navegación, búsqueda y filtrado de datos, información y contenidos digitales.		<ul style="list-style-type: none">Crear soluciones para resolver problemas críticos relacionados con la navegación, búsqueda y filtrado de datos, información y contenidos digitales.Proponer nuevas ideas y procesos en este campo de especialización.					

Nivells de DigComp 2.1

T.4 Main keywords that feature the proficiency levels

4 OVERALL LEVELS	Foundation		Intermediate		Advanced		Highly specialised	
8 GRANULAR LEVELS	1	2	3	4	5	6	7	8
COMPLEXITY OF TASKS	Simple task	Simple task	Well-defined and routine tasks, and straightforward problems	Tasks, and well-defined and non-routine problems	Different tasks and problems	Most appropriate tasks	Resolve complex problems with limited solutions	Resolve complex problems with many interacting factors
AUTONOMY	With guidance	Autonomy and with guidance when needed	On my own	Independent and according to my needs	Guiding others	Able to adapt to others in a complex context	Integrate to contribute to the professional practice and to guide others	Propose new ideas and processes to the field
COGNITIVE DOMAIN	Remembering	Remembering	Understanding	Understanding	Applying	Evaluating	Creating	Creating

<https://ec.europa.eu/jrc/en/digcomp>

Sandra Troia @sandra_troia

September 2018

Experiències en DigComp

DigComp into Action

RECULL DE 38 EXPERIÈNCIES

3 dominis on la competència digital té una importància creixent:

- Educació i Formació
- Aprenentatge permanent i inclusió
- Ocupabilitat

3 categories principals d'*stakeholders*

- Decisors de Polítiques (*Policy makers*)
- Educació i formació
- Tercer sector i empresa

MOOC sobre Competències digitals a la UAB

MOOC sobre Competències digitals

ESCOLA DE POSTGRAU (UAB) PROGRAMA INSTITUCIONAL MOOC

1. COURSERA PARA LA UAB

Curs dins del programa Institucional MOOC de l'Escola de Postgrau de la UAB

Competencias digitales para el mundo académico y laboral

- Accés obert a tothom
 - Certificació gratuïta per la comunitat UAB (via "[Coursera per a la UAB](#)":
 - Durada: 6-7 setmanes
 - Hores de treball: 3-5 hores per setmana
 - Idioma: castellà
 - Inici previst: octubre 2021
- **Objectiu** El curs permet formar l'alumnat (i aquelles persones que ho necessitin professionalment) en 21 competències digitals englobades en 5 àrees de coneixement descrites al Marc Europeu de Competències Digitals elaborat per la Unió Europea, amb l'objectiu de dotar-los de coneixements, aptituds i actituds.

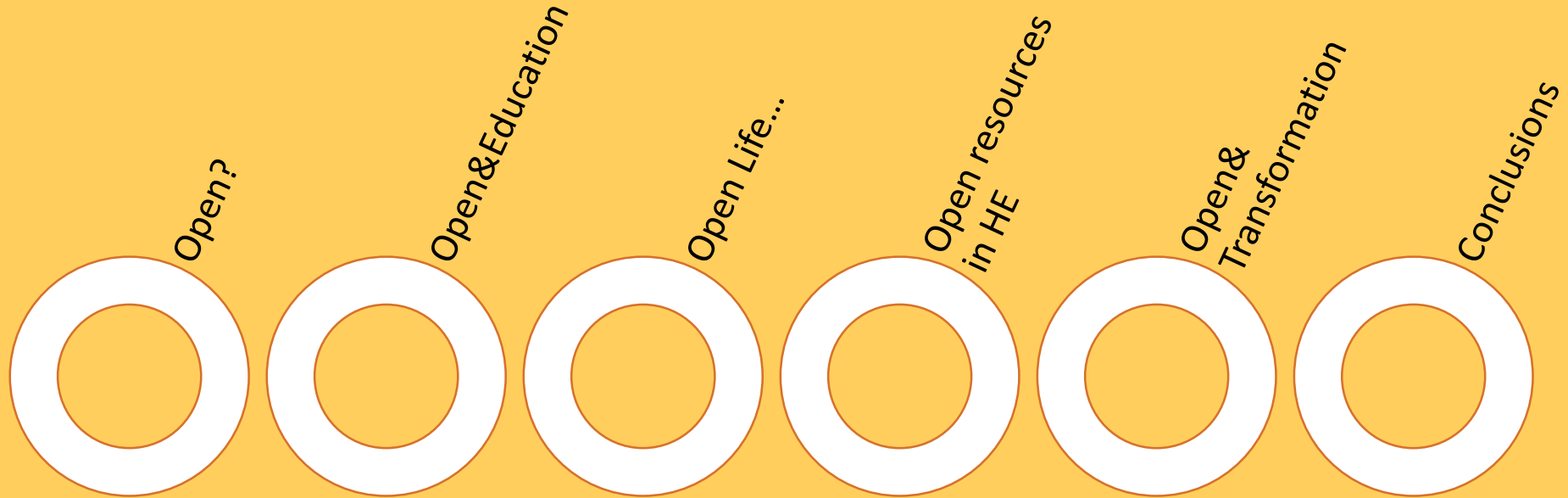
Conclusions

- DigComp: 5 àrees, 21 competències, 8 nivells de profunditat de Competències Digitals
- DigComp és d'especial interès per Educació, Formació, Aprenentatge permanent Ocupabilitat i Inclusió
- El Servei de Biblioteques i l'Àrea de Planificació de Sistemes d'Informació de la UAB estan preparant un MOOC, pel proper octubre 2021, sobre Competències digitals pel món acadèmic i laboral, basat en el marc DigComp

03 Ensenyament obert

Reflexions

Breu guió

What Does 'Open' Really Mean?

By David Wiley

Jan 29, 2016

1.- Free access to the content, resource, journal article, data, knowledge artifact, software, or standard, and

2- A formal grant of rights and permissions giving back to the user many of the rights and permissions copyright normally reserves exclusively for the creator or other rights holder.

- ➔ No és un concepte que sigui exclusiu de l'aprenentatge
- ➔ 5R's: retain, reuse, revise, remix, redistribute
- ➔ Ha suposat ja la revolució en altres àmbits (programari?)
- ➔ 'Open content' , 'open educational resources', 'open data', 'open access' ...

OPINION | OPEN EDUCATIONAL RESOURCES (OER)

The Future of Education Isn't Free. It's Open.

By Stephen Laster

Jan 28, 2016

There's some debate about just what we mean by "open" in the context of education. For some time, the term has been synonymous with free content, usually found online, which educators can use in the classroom. While free resources play an important role in education, a far more useful definition of open is technology or content that can integrate painlessly with other resources.

In an open learning ecosystem, educators can select from a wide range of curricular modules and learning technology curated from various sources—including open educational resources—to design experiences that aren't just personalized, but are also likely to improve learning outcomes.

... 'open life'?

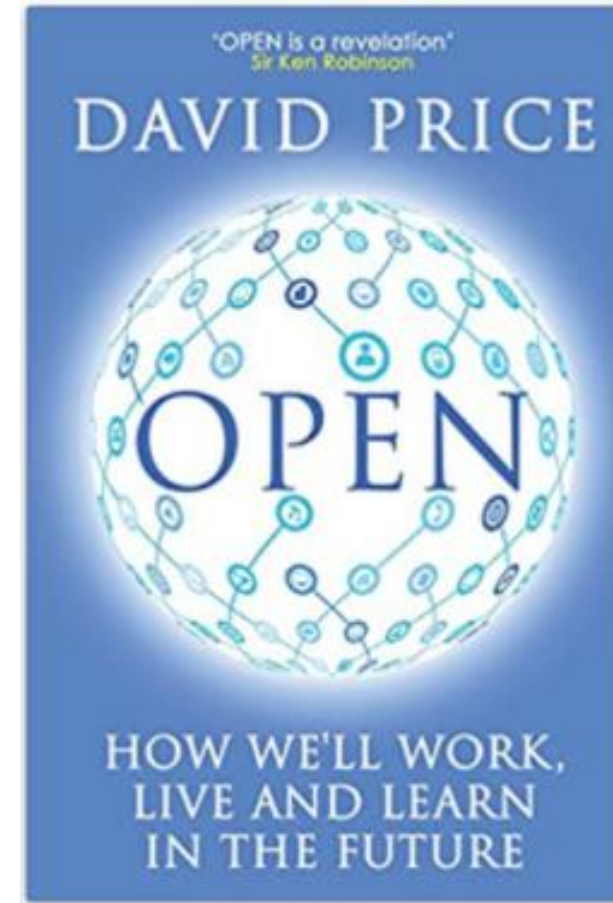
'Open means SOFT':

→ Share

→ Open

→ Free

→ Trust

Open Educational Resources (OER) in Higher Ed #DLNchat

By Michael Sano

Jan 12, 2018

Lisa Petrides
@lpetrides

Following

A1: To me [#OER](#) is also about the democratization of access to education, and the pursuit and sharing of knowledge. And the ecosystem of open knowledge sharing is fundamental to teaching, to learning, and to [#equity](#) [#OER](#) [#DLNchat](#)

1:09 PM - 9 Jan 2018

David Wiley ✓
@opencontent

Following

Replying to @ElizabethADill @LibrariansReed @actualham

Here's an article we published about [students writing a textbook](#) (and producing video, and writing assessments, and experimenting with platforms). Note that the [first author is also one of the students](#) from the course. <3 [danrandall.com/wp-content/upl ...](http://danrandall.com/wp-content/upl...)

9:07 AM - 11 Jan 2018

Hal Plotkin
@HalPlotkin

Following

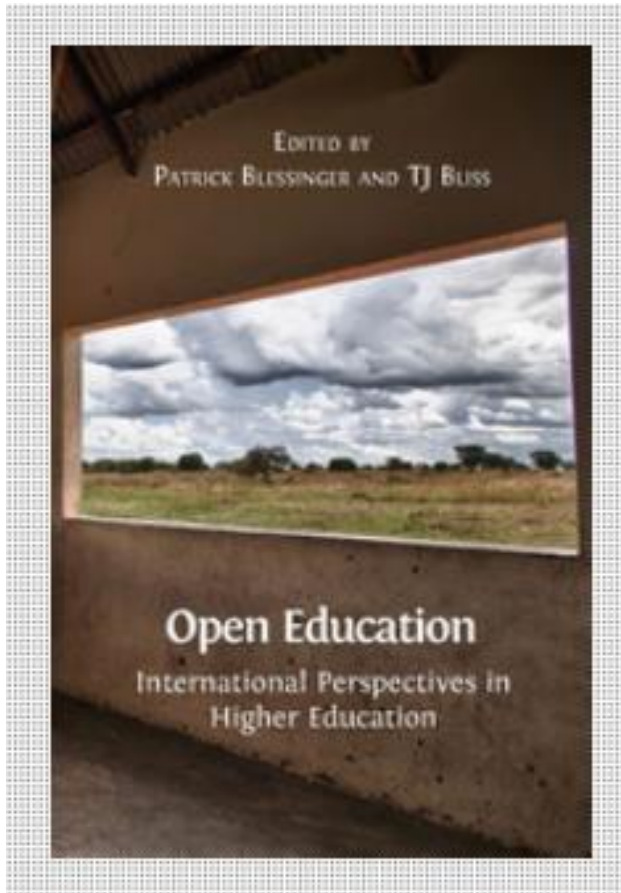
Judging by this [#DLNchat](#) the future of [#OER](#) is very promising. With any luck, open educational practices will form the foundation for [humanity's next great leap](#) forward, toward a global culture of easily accessible knowledge and a prosperity that is more equitably shared.

2:05 PM - 9 Jan 2018 from Palo Alto, CA

Què implica això per a la Universitat?

Open Education: international perspectives in Higher Education

[Chapter 8: Transformation of Teaching and Learning in Higher Education towards Open Learning Arenas: A Question of Quality]

An open education for all learners is key to maximize the impact of education on society and to ensure its success and sustainability. Opening up education requires a change in attitudes and mindset that emphasizes flexible growth instead of fixed traditions. Enhancing quality in open education requires a system-based approach in which contingency provides for the integration of digitization and technology in both management and leadership. An open education pedagogical approach, or a more self-directed approach is likewise essential to foster openness in both praxis and culture.

BLESSINGER, Patrick (dir.) ; BLISS, TJ (dir.). *Open Education: International Perspectives in Higher Education*. Nueva edición [en línea]. Cambridge: Open Book Publishers, 2016 (generado el 01 mars 2021). Disponible en Internet: <<http://books.openedition.org/obp/3522>>. ISBN: 9782821883987.

Rols rellevants a la transformació

Col·lectiu

→ Faculty

→ Librarians

→ Students

→ Off-campus collaborators

Funcions

Rol clau en la transició a un ensenyament realment obert, sempre que estigui sustentat en una política universitària

‘Key partners’

Creators

Must be defined

Conclusions

La nostra vida evoluciona cap al concepte 'open'... No ho ha de fer l'educació superior?

Continguts i tecnologia han de ser fonamentals per a l'ensenyament obert

Evolucionar cap a un model obert suposa millorar potencialment els processos d'aprenentatge, i en tot cas, democratitza l'accés al coneixement

Les institucions requereixen d'un pla de transformació per adaptar-se a aquest nou paradigma

El rol del professorat i del propi estudiant canvia en aquest model. Igualment, les biblioteques esdevenen un element clau

Ensenyament obert

Reflexions i ajudes per “Aprendre a nedar a l’oceà digital”

MOLTES GRÀCIES